Małżeńskie ustroje majątkowe

Szwecja

1 Czy w tym państwie członkowskim obowiązuje ustawowy małżeński ustrój majątkowy? Jaka jest jego treść?

Tak, w Szwecji funkcjonuje tego rodzaju ustrój. Reguluje on kwestie związane z obowiązkiem alimentacyjnym między małżonkami w czasie trwania małżeństwa i po jego ustaniu. Ustrój ten określa również prawa i obowiązki małżonków w odniesieniu do poszczególnych klas aktywów i zobowiązań, lokalu mieszkalnego stanowiącego miejsce zamieszkania małżonków i przedmiotów urządzenia domowego oraz darowizn między małżonkami w czasie trwania małżeństwa i po jego ustaniu.

2 Jak małżonkowie mogą zorganizować swoje stosunki majątkowe? Jakie są w tym przypadku wymogi formalne?

Małżonkowie mogą dysponować dwoma rodzajami majątku: majątkiem podlegającym podziałowi (*giftorättsgods*) i majątkiem osobistym (*enskild egendom*). Majątek podlegający podziałowi jest częściej spotykanym rodzajem majątku; jeżeli małżonkowie nie postanowili inaczej, ich majątek uznaje się za majątek podlegający podziałowi. Zgodnie z podstawową zasadą należy dokonać podziału takiego majątku w przypadku śmierci małżonka lub rozwodu. Majątek osobisty nie podlega tego rodzaju podziałowi. Majątek może uzyskać przymiot majątku osobistego w dowolny z następujących sposobów:

a) w drodze umowy majątkowej małżeńskiej (*äktenskapsförord*). Umowę należy obowiązkowo sporządzić w formie pisemnej i zarejestrować ją w urzędzie skarbowym (*Skatteverket*);

b) poprzez zastrzeżenie takiego warunku w umowie darowizny;

c) poprzez zastrzeżenie takiego warunku w testamencie;

d) poprzez zastrzeżenie takiego warunku w klauzuli określającej uposażonego w polisie ubezpieczenia na życie, polisie ubezpieczenia wypadkowego, polisie ubezpieczenia zdrowotnego lub indywidualnym emerytalnym planie oszczędnościowym.

3 Czy istnieją ograniczenia swobody organizowania małżeńskich stosunków majątkowych?

Tak, przewidziano tego rodzaju ograniczenia. Na przykład ustanowiono przepisy mające na celu ochronę lokalu mieszkalnego stanowiącego miejsce zamieszkania małżonków i przedmiotów urządzenia domowego w czasie trwania małżeństwa. Żaden z małżonków nie może samodzielnie sprzedać lokalu mieszkalnego stanowiącego miejsce zamieszkania małżonków, wynająć tego lokalu ani rozporządzić nim w żaden inny sposób bez zgody współmałżonka. Przepisy te mają zastosowanie również w przypadku, gdy zgodnie z warunkami umowy majątkowej małżeńskiej dany przedmiot majątkowy należy do majątku osobistego jednego z małżonków. W przypadku konieczności dokonania podziału majątku między małżonków lokal mieszkalny stanowiący ich wspólne miejsce zamieszkania oraz przedmioty urządzenia domowego przypadają w udziale temu z małżonków, który bardziej ich potrzebuje. Dzieje się tak nawet wówczas, gdy dany przedmiot majątkowy stanowi wyłączną własność drugiego z małżonków. Jeżeli wartość przedmiotu majątkowego przyznanego jednemu z małżonków w opisanym powyżej trybie przekracza wysokość udziału tego małżonka w majątku, który ma zostać podzielony, taki małżonek pozostaje uprawniony do nabycia prawa własności tego przedmiotu, o ile wypłaci drugiemu małżonkowi kwotę odpowiadającą różnicy między wysokością jego udziału w majątku a wartością przedmiotu. Inny przykład dotyczy pozostającego przy życiu małżonka, który jest uprawniony do otrzymania zachowku z majątku wspólnego. Pozostający przy życiu małżonek może skorzystać z tego prawa nawet wówczas, gdy majątek zmarłego małżonka stanowił w całości jego majątek osobisty lub gdy zmarły małżonek zapisał całość swojego majątku innej osobie.

4 Jakie są skutki prawne rozwodu, separacji lub unieważnienia małżeństwa dla majątku małżeńskiego?

W prawie szwedzkim przewidziano wyłącznie instytucję rozwodu. Jednym ze skutków prawnych rozwodu jest konieczność dokonania podziału majątku podlegającego podziałowi. Jeden z małżonków może być również uprawniony do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych, przynajmniej w okresie przejściowym.

5 Jakie są skutki śmierci jednego z małżonków dla ich małżeńskiego ustroju majątkowego?

Majątek dzieli się między spadkobierców zmarłego małżonka a pozostającego przy życiu małżonka. Wspólne dzieci i wnuki małżonków nabywają jednak prawo do spadku dopiero po śmierci obojga małżonków.

6 Który urząd jest uprawniony do podejmowania decyzji w kwestiach związanych z małżeńskim ustrojem majątkowym?

Małżonkowie mogą samodzielnie określić warunki podziału majątku. Jeżeli osiągną porozumienie w tej kwestii, jedynym wymogiem formalnym, jaki mają obowiązek spełnić, jest sporządzenie pisemnej umowy o podział majątku i jej podpisanie przez obie strony. Jeżeli małżonkowie nie zdołają dojść do porozumienia, sąd może wyznaczyć osobę odpowiedzialną za przeprowadzenie podziału majątku (*bodelningsförrättare*). Małżonkowie mogą zaskarżyć do sądu decyzje podejmowane przez tę osobę.

7 Jaki wpływ ma małżeński ustrój majątkowy na stosunki prawne między małżonkiem a osobą trzecią?

Każdy z małżonków ponosi odpowiedzialność za własne długi. Wierzyciel jednego z małżonków nie może dochodzić spłaty długów z majątku drugiego z małżonków, niezależnie od tego, czy majątek ten jest majątkiem podlegającym podziałowi, czy też stanowi majątek osobisty tego małżonka. Obowiązują również przepisy mające na celu ochronę wierzyciela przed podejmowanymi przez małżonków próbami uniemożliwienia mu zaspokojenia przysługujących mu wierzytelności z ich majątku. Na przykład małżonek nie może postanowić, że jego majątek osobisty będzie objęty podziałem majątku, jeżeli taka decyzja miałaby na celu uniemożliwienie wierzycielowi zaspokojenia przysługujących mu wierzytelności z tego majątku.

8 Krótki opis procedur podziału majątku i ustania stosunków majątkowych w tym państwie członkowskim

Co do zasady podziałowi podlega każdorazowo całość majątku podlegającego podziałowi. Przewidziano jednak szereg wyjątków od tej reguły. Każdy z małżonków może odliczyć z majątku podlegającego podziałowi kwotę odpowiadającą jego długom. Każdy z małżonków może również zachować odzież i inne przedmioty osobistego użytku, a także wszelkie darowizny dokonane wyraźnie na jego rzecz, a nie na rzecz obojga małżonków. Podział nie obejmuje również uprawnień emerytalno-rentowych, których wykonanie ma obowiązek zapewnić pracodawca lub fundusz publiczny, ani – pod pewnymi względami – prywatnych emerytalnych planów oszczędnościowych. Wartość majątku podlegającego podziałowi, który pozostanie po dokonaniu podziału, należy co do zasady podzielić między małżonków w częściach równych. Przy takim podziale bierze się pod uwagę to, który z małżonków jest właścicielem danego przedmiotu majątkowego. Jak wspomniano powyżej, w Szwecji obowiązują również przepisy szczególne regulujące kwestie związane z lokalem mieszkalnym stanowiącym miejsce zamieszkania małżonków i przedmiotami urządzenia domowego.

9 Jakie są procedury rejestracji nieruchomości i jakie dokumenty lub informacje są zwykle wymagane?

Każdy przypadek przeniesienia prawa własności nieruchomości należy zarejestrować poprzez wystąpienie z wnioskiem do szwedzkiego organu ds. map, katastru i ewidencji gruntów (Lantmäteriet) o wpisanie przedmiotowego prawa do rejestru. Wniosek o dokonanie wpisu do rejestru prawa własności składa zazwyczaj nabywca. Do wniosku należy załączyć oryginały stosownych dokumentów.

Ostatnia aktualizacja: 10/11/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.